

stranki dokazati, da bi bilo bolje za njo, če bi bila svojo prošnjo vložila nemški ali laški spisano.

Da bi se pa pri sodnijah ustne slovenske prošnje tudi slovenski v zapisnik sprejele, prigodí se celó na Kranjskem prav redko. Jako obžalovanja vreden je nedostatek, da se celó izjave prič ne zapišejo tako, kakor so se napravile, namreč — slovenski. Nezaslišano pa je, da se prisega zahteva od ljudi v tujem nerazumljivem jim jeziku. (Čujte! čujte! na desni.)

Dovoliti mi, da izmed obilnih vzgledov, ki so mi na razpolaganje, navedem le enega, da ž njim dokažem, kar sem govoril. V Korminu na Primorskem zgodilo se je leta 1885., da je bila le slovenščine zmožna stranka prisiljena laško priseči. Med prisego jeli so se navzoči na vse grlo smejati; priča, nevešč laščini, je neko v prisegi pravilno besedo po svoje izrekla, ker je ni razumela, in smeh je bil gotov. Kako se to strinja s slovesnostjo trenutka, prosim, naj si gospodje le sami preočujejo. Sicer se je pa ta nedostatkost v zvezi z nekaterimi drugimi ondi nahajajočimi naznanila pravosodnemu ministerstvu v peticiji ondašnjega slovenskega društva dne 18. avgusta 1886.

Na Koroškem Slovenci še dandanes le nemški prisegajo, če prav ne umejo nemščine. (Čujte, čujte! na desni.) Tistim, ki prisegajo, pové se samo, za kaj da se gre, pa je dobro. Kdo jim to pové, usojam si Vam nekoliko bolj natančno pozneje razložiti. Državna pravdnistva v Celji, Ljubljani in Novem mestu imajo nalog, tožbo v onem jeziku sestaviti in vložiti, v katerem se je obdolženec zagovarjal. Samo po sebi se razume, da bi morala tak ukaz ali nalog dobiti tudi vsa druga po Slovenskem bivajoča državna pravdnistva. Toda še od treh ne more se Celjsko pri najboljši volji posluževati slovenščine pri sestavi zatožbe, če tudi je popolnoma zmožno za to, ker je preiskovalni sodnik zapisnik nemški spisal. Vsak sodni adjunkt uže toraj lahko onemogoči ta ministerijalni ukaz, dotikajoč se sostave slovenskih tožbâ pri državnih pravdnistvih. Da ob takih okoliščinah obdolženec prav nič ne razume zatožbe, da ne razume obravnave in govorov ter zagovorov, da mora konečno biti zadovoljen z rabsodbo v nerazumljivem mu tujem jeziku, in da bi bilo konečno pač vse eno, ako bi bil mesto njega sedel kak slamnat mož na zatožni klopi (da, da, tako je! na desni); vse to je zadosti znano in mi pač ni treba nadrobneje razkladati.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Sveč 21. avg. (Namesto telegrama.) Monsignor Einspielerjeva slavnost vršila se je vkljub silno neprijaznega vremena sijajno. Prelepa Rožna dolina ni javaljne kaj enacega še videla ne doživela. Vkljub protečega dežja opravljal se je cerkveni obred na prostem. Kje bi se tudi v mali cerkvi dobil prostor za tolike nebrojne množice zbranega ljudstva, — saj ga bi bilo celó za odlične častilce slavljenega gospoda monsignora pre-

malo. V častnem sprevodu neslo se je presv. Rešnje Telo od cerkve memo rojstne hiše preč. gosp. jubilanta v šotor, kjer se je imela opravljati sv. maša. Belo oblečenih družic ni bilo za prešteti, ki so šle tikoma pred duhovstvom. Zadej sledili so nekateri izmed odličnih gostov, národa pa brez števila. Ko je došel sprevod do šotora, stopil je najprej sorodnik prečastnega gosp. monsignora, frančiškan g. o. Oton Einspieler, na priredjeno prižnico ter z vneto besedo razlagal neštevilnim vdeleževalcem pomen slavnosti in dneva. Govoru sledila je slovesna sv. maša. Prečastni gosp. monsignor zlatomašnik opravljali so, bi rekli, sv. obred z mladeniško gibčnostjo; njihovi krepki glas nikakor ni svedočil o zlatomašniški visoki starosti, marveč o letih najkrepkejše dobe človeškega življenja. Pevski zbor ljubljanske čitalnice skazal se je med sv. obredom vnovič kot mojster v svoji stroki, in izvrševal je svoj častni posel izvrstno. Po skončanem duhovskem opravilu spregovoril je prečastni gosp. monsignor še sam spred altarja zbranemu občinstvu in gg. častilcem ginljive besede, in skončal z besedami, katere je pokladal ne dolgo pred svojo smrtjo gg. duhovnikom na srce neumrljivi knezoškof Slomšek, naj skrbijo, da se med našim narodom ohrani sv. vera in domoljubje. Strel med vsem duhovnim pravilom odmeval je raz bližnjega griča gromovito. Konečni govor do zbranega občinstva imel je gosp. profesor pl. Kleinmayer. Ko je bilo vse to skončano, pospremila je godba zbrane častilce in goste prečastnega g. zlatomašnika v gostilno k Žavniku, kjer je bil slavnostni banket. Navdušenje, čestitanja (120 telegramov), napitnice, govori niso za prešteti; prečastni g. monsignor zlatomašnik videti je bil med nami čisto pomlajen, in kako ne, ko je videl krog sebe zastopnike iz domačije, in vseh slovenskih pokrajin, celó iz Hrvatske in Česke; vsi so slavili dolgoletno neumorno delovanje njegovo. Še le bližajoči se večer nagnil je goste, raziti se zopet, a vsak nesel je gotovo v srcu s saboj neizbrisljivi spomin na slavnost neumrljivega preč. gospoda monsignora in zlatomašnika Andreja Einspielerja, ki naj živi mnogaja leta, slovenskemu narodu pa naj Bog obudi mnogo mnogo taci naslednikov. Živijo monsignor zlatomašnik Andrej Einspieler! Živijo rodoljubje slovensko! J. L.

Z brkinskih hribov Vatovske kaplanije 12. avg. — Žalostno je taval te dni naš kmet po svojem polju, vidoč, da mu bode neznosljiva suša skoraj da ves pridelek vničila. Misliti si more vsakteri, kako to našega kmeta skrbi, ko ga zraven še druge reve in nadloge tarejo, dasi ne vé, kako pomagati, ko ima polno davkov in družih vsakdanjih potreb čez glavo, ter mu neusmiljena suša pobere živež; kako mu bode skrbeti za vsakdanji potrebni živež, in od kje in od kodi se bode dobival. Molil je naš kmet te dni, prosil Boga pomoči, da bi nam dal toliko potrebnega dežja; tudi so bile skoraj pri vsaki cerkvi pobožne molitve s procesijami po polju na okrog. Bog se nas je usmilil ter nam je dal rosi na žejno razpaljeno zemljo nekoliko kapljic rahlega dežja, tako da se nam je zrak sčistil pa zemljica nekoliko napojila. Precej po tem dežju jela je pihati „botra burja“, ter nam

je koj moko vlažnost posrkala in posušila. Sadjá naš Brkin letos ne bode imel v toliki meri kot lansko jesen, samo nekoliko hrušek in češpelj. Jabelk je malo, le teh je kaj več, kar je boljšega plemena. Prav lepo nado je imel naš kmet letošnjo spomlad, ko mu je sploh vse sadunosno drevje prav veselo in lepo cvelo, a vedno deževje in mrzlo vreme potem, odpadlo mu je cvetje. Kojko da so naši brkinski gospodarji lansko jesen skupili za jabelka, to svet uže dcbro vé, ko se je vagon za vagonom odpeljal z bližnjih postaj po železnici na Nemško, kar nam bode živo v spominu. Letošnjo jesen ne bode tega, ker naš kmet bode imel k večemu po 2 do 3 cente jabolk. O, kje je lanska jesen, ko je imel en sam kmet 100 kvintalov jabolk. Po nekaterih brkinskih vasicah se gospodarji še prav malo ukvarjajo s sadjerejo in za nje povzdigo nič ne storijo. Ubogo drevesce se vsadi, potem se ga pusti svoji osodi brez postrežbe, še mahu in suhih vej se ga ne otrebi. — In ta naš kraj, lega in zemlja je kakor navlašč za sadjerejo, tako, da drevesca takoj dobro rastejo in rodé v enaki meri kakor na vrtu, tako po gmajni, tako rekoč v vsaki grapici. — Žita je srednje, sena manj.

J. V.

Iz Ljubljane. — O gimnaziji kranjski se nam poroča: Delovanje, mestu in deželi potreben zavod rešiti, pričelo se je. Vsi po sklepu volilnega shoda imenoma pozvani poslanci storili so svoje korake pri vladi, poslanec kranjskega mesta bil je minuli teden osebno na Dunaji. — Odločilen korak pa je storil mestni zastop kranjskega mesta sam s tem, da je dne 12. t. m. sklenil: „za šolsko leto 1887/8 prvi gimnazijski razred ustanoviti na lastne stroške.“

Ta korak mestnega zastopa kaže, kako živo mu je pri srcu ta zavod, ker žrtuje za-nj, ki ga uže sedaj stane nad sedmino vseh svojih dohodkov, še vrh tega za prihodnje šolsko leto vse stroške prvega razreda. — Ako tedaj naučnega ministra ne bodo prepričali vsi drugi dokazi za obstanek tega zavoda, dokazali pa bodo meščani kranjski na lastne stroške, da ima nižja gimnazija ta več učencev, kakor marsikatera neodpravljená višja gimnazija z nemškim učnim jezikom. — Upamo, da se vsaj po tej poti reši Slovincem namenjen učni zavod za prihodnje šolsko leto. Do drugEGA leta pa — upamo, bode državnozborna večina vedela kaj storiti, da se oprosti takih udarcev.

Pa ostanimo pri kranjski gimnaziji: za sedaj vsaj toliko sodimo, da moremo izreči v tolažilo vsem prizadetim nado, da tudi v prihodnjem šolskem letu gimnazija kranjska ostane, ker mislimo, da tudi moč ministrova ne sega tako daleč, da bi smel zabraniti šolo na lastne stroške prizadetih.

— Einspielerjeva slavnost, ki se je vršila minulo nedeljo v Svečah, je gotovo najvažnejša dogodka minulega tedna za nas Slovence. Ako je uže zlatomašništvo odličnega rodoljuba slovenskega smatrati za blagoslov z nebes, ki ojačeva vse boritelje za enakopravnost Slovencev, je pa gotovo slavnost sama dokaz zavednosti in politične moči koroških Slovencev, ki nam jih na-

sprotniki hočejo pri vsaki priliki žive dejati v grob. Slavnost minule nedelje je toraj glasen klic nasprotnikom našim, pa tudi našemu naučnemu ministru. Glas, ki bolj razumljivo in bolj neovrgljivo kliče v širni svet; koroški Slovinci živimo in zahtevamo svoje ustavno nam zagotovljene pravice. Nasprotna druhal hotela je sicer zadušiti ta glas, s tem, da je starčeku Einspielerju v sredi nemškega Celovca pobila okna. — Toda Slovenec strahu ne pozna, in toliko glasneje čuje se sedaj glas slovenskega naroda na Koroškem. — Ta glas pa ne bodo čuli samo nasprotniki naši, čuli ga bodo tudi pravični nam Nemci, čuli ga bodo malomarni ali boječi rojaki slovenski. — Pravični Nemci razumeli bodo klic po pravici in se mu ne bodo več protivili; oni slovenski rojaki pa, ki so do sedaj bojazljivi ali malomarni služili našim in svojim političnim nasprotnikom, zdramili se bodo in — ne bodo dalje še — „podlaga ptujčevi peti“. Ker je tedaj po predolgem prestanku to prvi glasni klic Slovencev v dolgo pozabljeni Koroški, zato še srčneje kličemo zlatomašniku, rodoljubu Einspielerju: Bog ohrani ga vsaj še toliko let, da tudi koroškim Slovincem posije zarija boljših dni!

— O slavnosti Einspielerjevi v Svečah poroča se nam, da se je vdeležilo nad 10.000 ljudi. Zastopniki občin, duhovništva, društev z vseh slovenskih delov dežele bili so navzoči. — Slavnostno pridigo imel je stricnik jubilarov P. Oton Einspieler z Gorice. Velika maša pela se je pod milim nebom, med mašo prepevali so pevci ljubljanske čitalnice. Slavnostni govor govoril je prof. pl. Kleinmayer. Z vseh slovenskih pokrajin došlo je jubilantu veliko častnih diplom in daril. Slavnostnega obeda vdeležilo se je 200 oseb. Blizu 150 telegrafčnih pozdravov, med njimi vladike Strossmayerja, došlo je tje, 130 prečitalo se jih je še med obedom. Slavnost vršila se je v najlepšem redu.

— Deželni predsednik baron Winkler odpeljal se je minuli petek v službenih zadevah na Dunaj in se ima danes vrniti nazaj v Ljubljano.

— Dvorni svetovalec, prof. vitez Miklošič, prejel je novo ustanovljeno „znamenje za umetnost in vedo“.

— Za vino- in sadjerejsko in kmetijsko šolo v Grmu pri Novem mestu razpisanih je do 20. septembra 1887. leta 5 deželnih ustanov, do katerih imajo pravico sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, kateri pa morajo biti najmanj 16 let stari, krepkega telesa in čvrstega zdravja. — Učenci z deželnimi ustanovami dobé v tej šoli stanovanje hrano in poduk brezplačno, za obleko si pa morajo sami skrbeti.

Zahvala.

Povodom praznovanja rojstnega dne Njega ces. in kr. Apostoliškega Veličanstva presvitlega cesarja mi je visokorodni gospod c. kr. deželni predsednik **Andrej baron Winkler** izročiti dal **dvesto goldinarjev**, od katerih je 100 gld. namenjenih ljubljanskim ubožčekom,